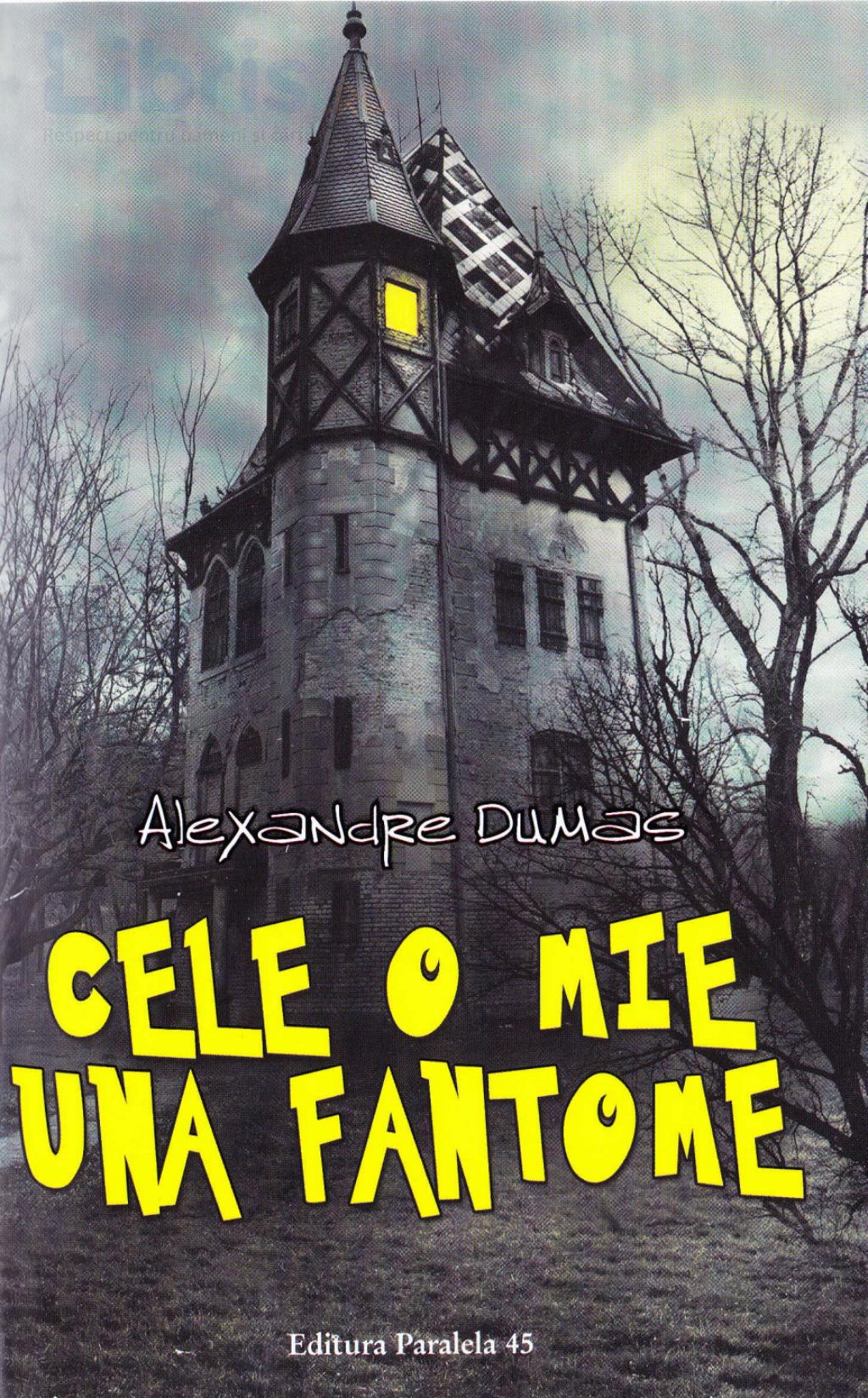

Respectarea drepturilor de autor

Alexandre Dumas

CELE O MIE UNA FANTOME

Editura Paralela 45

ALEXANDRE DUMAS

CELE O MIE UNA FANTOME

Traducere din limba franceză și note
de OCTAVIAN SOVIANY

Cuprins

Cuvânt-înainte. Dlui *** / 5

Capitolul I. Strada Dianei din Fontenay-aux-Roses / 11
Capitolul II. Fundătura Sergenților / 19
Capitolul III. Procesul verbal / 27
Capitolul IV. Casa lui Scarron / 36
Capitolul V. Palma / 47
Capitolul VI. Solange / 58
Capitolul VII. Albert / 72
Capitolul VIII. Motanul, ușierul și scheletul / 82
Capitolul IX. Mormintele de la Saint-Denis / 95
Capitolul X. Artifaille / 110
Capitolul XI. Brățara din fire de păr / 134
Capitolul XII. Munții Carpați / 143
Capitolul XIII. Castelul Brâncovenilor / 154
Capitolul XIV. Cei doi frați / 162
Capitolul XV. Mănăstirea Hangu / 174

CAPITOLUL I

Strada Dianei din Fontenay-aux-Roses

În ziua de 1 septembrie 1831 am fost invitat de un vechi prieten, șef de birou la domeniul privat al regelui, ca să deschid, împreună cu fiul lui, sezonul de vânătoare la Fontenay-aux-Roses.

Îndrăgeam mult vânătoarea pe vremea aceea și, în calitate de mare vânător, nimic nu era un lucru mai serios pentru mine decât alegerea ținutului unde trebuia, în fiecare an, să celebrez deschiderea vânătorii.

De obicei mergeam la un fermier sau, mai bine zis, la un prieten al cumnatului meu; la dânsul mi-am făcut, omorând un iepure, debutul în știință lui Nimrod¹ și a lui Elzéar Blaze². Ferma lui era aşezată între pădurile de la Compiègne și cele de la Villers-Cotterêts, la o jumătate de leghe de încântătorul sat Morierval și la o leghe de ruinele magnifice de la Pierrefonds.

Cei două sau trei mii de acri de pământ pe care îi avea în exploatare se înfățișau sub forma unei câmpii, încunjurate aproape în întregime de codri, despicate spre mijloc de o vale frumoasă, pe fundul căreia se zăreau, printre pajiștile verzi și copacii în tonuri schimbătoare, mișunând niște case pe jumătate pierdute între frunzișuri, a căror prezență era trădată doar de coloanele de fum albastrui, care, la adăpostul muntilor ce le încunjurau, urcau mai întâi

¹ Vânător legendar, pomenit în Vechiul Testament.

² Elzéar Blaze (1788 – 1848) – scriitor francez, al căruia principal subiect a fost vânătoarea.

spre cer în linie dreaptă, iar apoi, odată ajunse în straturile de aer superioare, se curbau, întinse ca vârfurile unor palmieri în direcția vântului.

Pe această câmpie și pe dublul versant al acelor văi, vânatul din cele două păduri se zbengua ca pe un teren neutru.

Puteau fi găsiți, de asemenea, pe câmpia de la Bressoir: căpriori și fazani de-a lungul pădurilor, iepuri pe platouri și pante, potârnichi aproape de fermă. Domnul Moquet, aşa se numea prietenul nostru, avea, aşadar, certitudinea că o să ne vadă sosind și de data aceasta; vânam toată ziua, iar în ziua următoare, la ora două, ne întorceam la Paris, patru sau cinci vânători, după ce doborâsem cam o sută cincizeci de sălbăticiumi, din care n-am putut-o însă convinge niciodată pe gazda noastră să accepte nici măcar una.

Dar anul acesta, infidel față de domnul Moquet, am cedat la invitația vechiului meu coleg de birou, fiind sedus de un tablou pe care mi-l trimisese fiul acestuia, distins elev al Școlii de la Roma, un tablou ce înfățișa o vedere a câmpiei de la Fontenay-aux-Roses, cu miriștile sale pline de iepuri și cu lanurile ei de lucernă pline de potârnichi.

Nu mai fusesem niciodată la Fontenay-aux-Roses; nimici nu cunoaște împrejurimile Parisului mai puțin decât mine. Când trec bariera, o fac mereu pentru a străbate cinci sau șase sute de leghe. Așa că cea mai mică schimbare de loc îmi stârnește curiozitatea.

La ora șase seara am plecat către Fontenay, cu capul scos pe portieră, ca totdeauna; am trecut bariera Infernului, am lăsat în stânga strada Tombe-Issoire și am apucat-o pe drumul Orléans-ului.

Se știe că Issoire este numele unui celebru brigand care, pe timpul lui Iulian, îi jefuia pe călătorii care mergeau la Lutetja. Cred că a fost puțin spânzurat și îngropat în locul ce-i poartă azi numele, la o oarecare distanță de accesul în Catacombe.

Câmpia care se întinde la intrarea în Micul Montrouge are un aspect straniu. În mijlocul păsunilor artificiale, al câmpurilor de

Respect pentru numenii slăbiti
morcovi și al straturilor de sfeclă, se ridică niște pătrate masive de piatră albă, pe care le domină o roată dințată, asemănătoare cu scheletul unui foc de artificii care s-a stins. Această roată poartă pe circumferință niște traverse de lemn pe care un om își apasă când un picior, când pe celălalt. Îndeletnicirea astă de veverijă, ce îi imprimă lucrătorului o amplă mișcare aparentă, deși în realitate el nu se mișcă din loc, are drept scop să încolăcească în jurul unui levier o funie, care, tot încolăcindu-se și încolăcindu-se, aduce încetisori la suprafața solului și la lumina zilei o piatră extrasă din carieră. Un cărlig apucă apoi piatra și o depune pe marginea puțului, unde e așteptată de rulourile care o vor transporta către locul de destinație. Pe urmă, funia coboară iarăși în adâncimi, în căutarea unei noi greutăți, dându-i un moment de odihnă acestui nou Ixion, pe care un strigăt îl anunță însă curând că încă o piatră așteaptă să fie scoasă din cariera ei de obârșie, și aceeași muncă reîncepe acum pentru a reîncepe apoi încă o dată, pentru a reîncepe mereu și mereu.

Când se lasă seara, omul a parcurs, fără să se miște din loc, zece leghe; dacă ori de câte ori piciorul său apasă pe o traversă ar păsi pe treptele unei scări, deplasându-se astfel în înălțime, peste douăzeci și trei de ani ar ajunge pe lună.

Mai ales seara, adică tocmai atunci când traversam câmpia care desparte Micul de Marele Montrouge, peisajul capătă, din pricina acestui număr nesfârșit de roți mișcătoare, ce se detașează cu vigoare în flacăra asfințitului, aspecte fantastice. Ca în acele gravuri ale lui Goya, tratate în semitonuri, în care niște smulgători de dinți dau năvală la spânzurați.

La ora șapte roțile se opresc, ziua de lucru s-a terminat.

Grămezile astea de piatră, niște pătrate lungi de cincizeci-șaizeci de picioare, și înalte de șase sau opt, sunt viitorul Paris care e smuls din pământ. Carierele de unde sunt extrase aceste pietre se fac tot mai mari, de la o zi la alta. Ele sunt urmașele Catacombelor din care a fost scos vechiul Paris. Sunt marginile orașului subpământean

care, neconenit, câștigă teren și se întinde în circumferință. Când păsești pe câmpia de la Montrouge păsești deasupra unor abisuri. Din când în când descoperi câte o surpătură de teren, câte o vale în miniatură, câte un rid al solului; este o carieră prost susținută pe dedesubt, al cărei tavan de ghips a crăpat. S-a format o fisură prin care apa a pătruns în cavernă, a antrenat pământul și, de aici, surparea solului. Este ceea ce se cheamă o afundătură.

Dacă nu cunoști toate astea, dacă ignori că această întindere verde de pământ, care te îmbie, nu se sprijină pe nimic, poți, punând piciorul pe o asemenea cută, să dispari, aşa cum se întâmplă, între doi pereți de gheăță, la Montavert.

Populația ce trăiește în aceste galerii subterane are, potrivit cu viața pe care o duce, un caracter și o fizionomie aparte. Trăind în întuneric, posedă ceva din instinctele animalelor nocturne, este feroce și silentioasă. Adeseori se vorbește despre un accident: a lipsit o grindă, s-a rupt o funie, un om a fost strivit. Cei de la suprafață cred că e vorba de o nenorocire. La treizeci de picioare sub pământ se știe că e vorba de o crimă.

Înfățișarea lucrătorilor de la cariere este în general sinistră. La lumina zilei le clipesc ochii, la aer curat vocea lor devine confuză. Poartă părul neted și întins peste frunte până la sprâncene; o barbă care nu face cunoștință cu briciul decât duminică dimineață; o vestă care lasă la vedere niște mânci grosolane de pânză cenușie, un șorț de piele înălbit de contactul cu piatra, niște pantaloni albaștri de pânză. Pe unul din umeri poartă o haină împăturită în două, peste care pun mânerul târnăcopului sau al cazmalei cu care, șase zile pe săptămână, scormonesc piatra.

Când izbucnește vreo răzmerită, rareori se întâmplă ca oamenii pe care tocmai i-am zugrăvit să nu se amestece. Când se dă alarma la bariera Infernului „Iată vin cei din Montrouge”, locuitorii de pe străzile învecinate dau din cap și își încuie porțile.

Respect pentru oamenii cărții

Iată la ce mă uitam, ce vedeam, în amurgul, care, în luna septembrie, desparte, timp de o oră, ziua de noapte; apoi, după ce s-a înnoptat, m-am retras în trăsură, de unde niciunul din tovărășii mei nu văzuse, cu siguranță, nimic din priveliștea pe care o contemplasem. Așa se întâmplă mereu: mulți privesc, dar prea puțini văd.

Am ajuns la opt și jumătate la Fontenay; ne aștepta un supeu excelent, iar pe urmă, după supeu, o plimbare prin grădină.

Sorrento¹ este o pădure de portocali, Fontenay – un buchet de trandafiri. Fiecare casă își are propria tufă, care se cațără de-a lungul peretelui, protejată la rădăcină de o teacă de scânduri. Când atinge o anumită înălțime, această tufă se răspândește în gigantice evantaie. Aerul este parfumat, iar atunci când începe să bată vântul, plouă cu petale de trandafir, ca la Ziua Domnului, când Dumnezeu e în sărbătoare. La marginea grădinii am fi avut parte de o panoramă imensă dacă ar fi fost ziua. Doar niște luminițe semănate în spațiu indicau locul satelor: Sceaux, Bagneuse, Chatillon, Montrouge; în fundal se întindea o lungă linie roșiatică de unde venea un zgomot surd ca răsuflarea unui Leviatan: era respirația Parisului.

Gazdele au fost nevoie să ne trimítă cu forță la culcare, aşa cum se procedează cu copiii. Sub cerul acesta falnic, brodat cu stele, la atingerea acestei brize parfumate, am fi așteptat cu dragă inimă ziua.

La cinci dimineața am plecat la vânătoare, conduși de fiul gazdei, care ne promisese marea cu sare, și care, trebuie să o spun, nu contenea să se laude cu belșugul de vânat al ținutului, dovedind o stăruință demnă de o cauză mai bună.

Până la prânz, dăduserăm peste un iepure și patru potârnichi. Iepurele fusese ratat de tovarășul meu din dreapta, o potârnică fusese ratată de tovarășul meu din stânga, iar, cât despre celealte trei potârnichi, două dintre ele fuseseră împușcate de mine.

¹ Comună din sudul Italieei, provincia Napoli.

Până la prânz, la Brassoire aş fi trimis deja la fermă trei sau patru iepuri și cincisprezece sau douăzeci de potârnichi.

Îmi place vânătoarea, dar detest să mă plimb pe câmp doar de dragul plimbării. Sub pretextul că merg să explorez un lan de lucernă situat în stânga mea, am ieșit din rând și am apucat pe de lături.

Ceea ce se găsea pe suprafața aceluia câmp, ceea ce observasem în timp ce dorința de a mă retrage puseșe deja stăpânire pe mine, era un drumeag plin de gropi care, ascunzându-mă de privirile celorlalți vânători, socoteam că trebuie să mă ducă, pe ruta spre Sceaux, direct la Fontenay-aux-Roses.

Nu mă înșelasem. Când clopotul parohiei bătea ora unu mă aflam în dreptul primelor case din sat. Mergeam de-a lungul unui zid care părea să ocrotească o proprietate destul de frumoasă, când, ajungând în locul unde strada Dianei întâlneaște șoseaua, am văzut venind către mine, dinspre partea bisericii, un bărbat cu o înfățișare atât de ciudată, încât m-am oprit și mi-am armat instinctiv pușca, mânat, cum eram, de o firească dorință de autoconservare.

Dar, palid, cu părul zburlit, cu ochii ieșiți din orbite, cu hainele în dezordine și cu mâinile pline de sânge, omul trecu pe lângă mine fără să mă zărească. Privirea lui era fixă și apatică totodată. Mersul său avea furoarea irezistibilă a unui corp care s-ar rostogoli de pe un munte cu mare repeziciune. Si totuși, respirația lui agitată arăta mai degrabă spaimă decât oboseală.

La încrucișarea celor două drumuri, părăsi șoseaua și se năpusti pe strada Dianei, unde se găsea intrarea proprietății pe lângă al cărei zid mersesem vreme de șapte sau opt minute. Această poartă, asupra căreia privirea mea s-a oprit instantaneu, era vopsită în verde și avea numărul doi. Bărbatul își întinse mâna spre clopoțel cu mult înainte ca să-l poată atinge; apoi îl apucă, îl scutură violent, pe urmă se răsuci brusc și se așeză pe una din cele două borne ce se găseau dinaintea intrării. Odată asezat, rămase imobil, cu brațele atârnând și capul lăsat în piept.